

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

31 май 1979 година *

По дело 182/78

с предмет преюдициално запитване от Centrale Raad van Beroep (последна инстанция по социалноосигурителни спорове), отправено на основание член 177 от Договора за създаване на Европейската икономическа общност, постъпило в Съда, по висящото пред упоменатия съд дело между,

Bestuur van het Algemeen Ziekenfonds (управители на общия фонд за заболявания)

и

г-жа G. Pierik, Wapenveld,

относно тълкуването на разпоредбите на Регламент № 1408/71 на Съвета относно правото на „пенсионери“ да получават подходящо лечение с оглед тяхното здравословно състояние на територията на държава-членка, различна от тази, в която пребивават,

СЪДЪТ,

в състав: г-н J. Mertens de Wilmars, председател на състав, изпълняващ длъжността председател, г-н Mackenzie Stuart, председател на втори състав, г-н P. Pescatore, г-н M. Sørensen, г-н A. O'Keefe, г-н G. Bosco и г-н A. Touffait, съдии,

генерален адвокат: г-н H. Mayras,

секретар: г-н A. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С определение от 18 юли 1978 г., изпратено до Съда с придружително писмо от 8 септември 1978 г. от действащия председател на Centrale Raad van Beroep, и заведено в регистратурата на 11 септември 1978 г., Centrale Raad поставя определени преюдициални въпроси пред Съда съгласно член 177 от Договора за ЕИО относно тълкуването на Регламент № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. относно прилагането на схеми за социално осигуряване на наети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, 1971 г., стр. 1). Въпросите са поставени по повод висящо дело, във връзка с което националният съд е отправил определени въпроси до Съда относно тълкуването на упоменатия по-горе регламент чрез писмо на неговия председател, подадено до регистратурата на 30 септември 1977 г.

2. Съдът е отговорил на тези въпроси в свое решение от 16 март 1978 г. (дело 117/77, Recueil 1978 г., стр. 829), но според националния съд не всички въпроси по главното

* Език на производството: нидерландски.

производство са били разрешени с полученото решение. По този начин, продължавайки процедурата по главното производство, националният съд приема, *inter alia*, че относно Регламент № 1408/71, решението по делото все още зависи от отговорите на следните въпроси:

„а) По-ограничително ли е определението за работник в съответствие с Регламент № 1408/71, член 22, от определението за работник, съдържащо се в член 1, буква а) от регламента, доколкото член 22 се отнася до наети работници, така че лица, които не са наети, имат право на обезщетение с оглед инвалидността си, дължими според законодателството на държава-членка, и които според законодателството на тази държава-членка, спрямо която се прилага регламентът, имат право на медицинско лечение и специални разноски за заболяване? Имат ли право тези лица на обезщетения в натура и дали се прилагат само разпоредбите на член 31?

б) Дали задължението, съдържащо се в член 22, параграф 2, алинея 2 от Регламент № 1408/71 за предоставяне на разрешение по член 22, параграф 1, буква в) се разпростира дотолкова, че това разрешение не може да бъде отказано от компетентните органи въз основа на това, че въпросното лечение умишлено не е включено в схемата от обезщетения в натура според законодателството за заболявания и майчинство, регламентиращо функционирането на тази институция, като например въз основа на медицински, медицинско-етични или финансови основания или поради стойността на лечението в държавата-членка, в която се намира седалището на компетентната институция, не се приема като цяло за позитивно или защото лечението не попада в обхвата на здравното лечение и следователно умишлено не се предоставя по силата на друг закон на тази държава-членка, спрямо която се прилага регламентът?

в) Дали думите „обезщетения в натура, предоставени от компетентните институции от името на институцията по престой или пребиваване” съгласно член 22, параграф 1, буква в), i), се отнасят директно до случаите, в които институцията на държавата-членка, до която заинтересованото лице желае да се отнесе, за да получи лечение, е компетентна да осигури това лечение под формата на обезщетение в натура, но обикновено не е задължена да се възползва от това правомощие или в подобна ситуация компетентната институция е длъжна, преди да предостави разрешението, да проучи дали институцията на държавата-членка, към която заинтересованото лице се обръща за лечение, би предоставила подобно лечение на заинтересованото лице, ако то беше осигурено съгласно законодателството, според което е създадена съответната институция?”

3. Чрез първия си въпрос националният съд се опитва основно да проучи дали разпоредбите на Регламент № 1408/71, член 22, регулиращи правото на „работник” да получава обезщетения в натура, обхваща и пенсионери, „които вече не работят” и които са отправили запитване до компетентните институции за издаване на разрешение да се обърнат към държава-членка, различна от тази, в която пребивават, за да получат подходящо лечение в зависимост от тяхното здравословно състояние.

4. Член 1, буква а) от Регламент № 1408/71 определя като „работник” всяко лице, което задължително или доброволно е осигурено съгласно една от схемите за социално осигуряване, посочени в точки (i), (ii) и (iii) от тази разпоредба. Дефиницията „за целите на настоящия регламент” има широк приложен обхват и с оглед на отношенията, които регулира, обхваща всяко лице, което има качеството на осигурено лице според схемата за социално осигуряване на една или повече държави-членки, независимо дали извършва

професионална или търговска дейност. Следователно, дори ако не извършват професионална или търговска дейност, пенсионерите, имащи право да получават пенсия според законодателството на една или повече държави-членки, попадат в предметния обхват и действието на разпоредбите на регламента относно „работниците”, по силата на тяхното осигуряване съгласно схемата за социално осигуряване, освен ако не подлежат на специални разпоредби, предвидени за тях.

5. Членове 27 - 33 в дял III, глава 5, раздел 1 на Регламент № 1408/71 съдържат специални разпоредби относно „пенсионерите и членовете на техните семейства”. По силата на член 34, тези разпоредби се прилагат изключително за пенсионери, които имат право на обезщетения в натура, на други основания, различни от извършването на професионална или търговска дейност, т.е. незаети пенсионери.

6. Все пак, член 31 от тези разпоредби регулира правото на такива осигурени лица на обезщетения в натура, когато тези обезщетения са необходими по време на престоя им в държава-членка, различна от тази, в която пребивават. От друга страна, правото на осигурено лице да получава обезщетения в натура, което живее в една държава-членка и отправя искане до компетентните институции за разрешение за получаване в друга държава-членка на подходящо лечение с оглед на неговото здравословно състояние, се регулира от член 22, параграф 1, буква в) от същия раздел.

7. Използването на понятието „работник” в упоменатата разпоредба от Регламент № 1408/71 не означава ограничаване на обхвата му единствено спрямо наетите работници и изключване от предметния му обхват на незаетите работници. Този извод се потвърждава от използването на същото понятие в членове 25 и 26 от същия раздел, които се отнасят както до „безработни лица”, така и до „лица, имащи право на пенсия”.

8. Поради упоменатите причини, отговорът на първия въпрос следва да бъде, че в случаите, в които пенсионер, който има право на обезщетения в натура според законодателството на държава-членка, и който не извършва професионална или търговска дейност, правото да му бъде разрешено от компетентната институция да се обърне към друга държава-членка за получаване на лечение, което е подходящо на неговото здравословно състояние, се регулира от Регламент № 1408/71, член 22, параграф 1, буква в) и от параграф 2.

9. Относно втория въпрос, в упоменатото по-горе решение от 16 март 1978 г. по дело 177/77 Съдът е приел, че „задължението, съдържащо се в член 22, параграф 2, алинея 2 за предоставяне на разрешение, изисквано от член 22, параграф 1, буква в) обхваща и двата случая, а именно: случая, при който лечението, предоставено в една държава-членка е по-ефективно от лечението, което заинтересованото лице може да получи в друга държава-членка, в която пребивава, както и случая, при който въпросното лечение не може да бъде предоставено на територията на упоменатата държава-членка”.

10. В параграф 15 от решението по делото Съдът също е приел, че обезщетения в натура, които работникът има право да получи от друга държава-членка „обхващат цялото лечение, което е по-ефективно за заболяването или болестта, от които страда лицето”, а в параграф 16 Съдът приема, че „при тези обстоятелства е маловажно дали обезщетението в натура, което изисква работникът, може да бъде предоставено на територията на държавата-членка, в която той пребивава постоянно, тъй като самият факт, че обезщетението съответства на лечението в зависимост от неговото здравословно

състояние, е решаващ за целите на издаването на разрешението, споменато в упоменатия по-горе параграф 1, буква в). Като поставя ограничение пред правомощията на компетентните институции при вземането на решения в тази област, параграф 17 от упоменатото по-горе решение мълчаливо признава, че решаващата институция следва обективно да изследва медицинските основания за издаване или отказване на разрешение съгласно член 22, параграф 1, буква в), като между другото прецени здравословното състояние на заинтересованото лице, сериозността на заболяването или болестта и ефективността на съответното лечение.

11. Когато компетентната институция, като се възползва от правомощието си, признае, че съответното лечение представлява ефективно лечение на заболяването или болестта, от които страда заинтересованото лице, правото Ж на решение е обвързано от задължението, което е ясно и красноречиво наложено в член 22, параграф 2, алинея 2 от регламента, да не отказва в този случай разрешението, изисквано съгласно член 22, параграф 1, буква в).

12. Всъщност, от разпоредбите и основните цели на член 22 е видно, че намерението на регламента е да придаде на медицинските изисквания най-голяма тежест при вземането на решението от компетентните институции относно предоставянето или отказа на упоменатото по-горе разрешение чрез общата и безусловна разпоредба на член 22, параграф 2, алинея 2, съгласно която разрешението не може да бъде отказано „когато въпросното лечение не може да бъде предоставено на заинтересованото лице на територията на държавата-членка, в която той пребивава”.

13. Следователно, отговорът на втория въпрос следва да бъде, че когато компетентната институция приеме, че въпросното лечение представлява необходимо и ефективно лечение на заболяването или болестта, от които страда заинтересованото лице, условията за прилагането на член 22, параграф 2, алинея 2 от Регламент № 1408/71 са изпълнени и компетентната институция не може да откаже разрешението, посочено от упоменатата разпоредба и изисквано съгласно член 22, параграф 1, буква в).

14. На последно място, относно третия въпрос – както вече Съдът е установил в своето решение, упоменато по-горе, от 16 март 1978 г. по дело 177/77, по силата на разпоредбите на член 93, параграф 1 и член 96 от Регламент № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г., определящ процедурата за изпълнение на Регламент № 1408/71 (ОВ L 74 от 1972 г.), размерът на предоставените обезщетения съгласно член 22 от Регламент № 1408/71 „следва да бъде възстановен от компетентната институция на институцията, която е предоставила обезщетенията в съответствие със счетоводните извлечения на тази институция” и размерът им трябва да бъде „напълно” възстановен.

15. Следователно, доколкото разходите, свързани с въпросното лечение, се начисляват на компетентната институция, която е предоставила разрешението, институцията на държавата-членка, към която се е обърнало заинтересованото лице за получаване на лечението, е длъжна да предостави последното срещу представянето на лечението, дори ако съгласно законодателството на държавата-членка, в която функционира институцията, последната няма задължение, а само право да предостави лечението.

16. Поради упоменатите по-горе причини, отговорът на третия въпрос следва да бъде, че изразът „обезщетения в натура, предоставени от името на компетентната институция, от институцията по престой или пребиваване на лицето” в член 22, параграф 1, буква в), i) от Регламент № 1408/71 се отнася до обезщетенията в натура, които институцията на

държавата-членка, към която се е обърнало заинтересованото лице след получаването на разрешението по член 22, параграф 1, буква в) има правото да предостави обезщетението, дори когато според законодателството на държавата-членка, в която функционира институцията, не съществува подобно задължение.

По съдебните разноски

17. Разходите, направени от правителствата на Кралство Белгия, Кралство Нидерландия и Обединеното кралство, както и от Комисията на Европейските общности, които са представили своите заключения на Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препаращата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

като се произнася по въпросите, поставени пред него с определение от Centrale Raad van Beroep на 18 юли 1978 г., и изпратени с придружително писмо от 8 септември 1978 г. от действащия председател на този съд, Съдът реши:

1. Случаите, в които пенсионер, който има право на обезщетение в натура според законодателството на една държава-членка и който не извършва професионална или търговска дейност, правото да получи разрешение от компетентните органи за подходящо лечение в друга държава-членка се регулира от Регламент № 1408/71, член 22, параграф 1, буква в), и параграф 2.

2. Когато компетентните органи признаят, че лечението, подходящо за състоянието на работника, представлява необходимо и ефективно лечение на заболяване или болест, от които той страда, условията за прилагането на Регламент № 1408/71, член 22, параграф 2 са изпълнени и компетентните органи не могат в този случай да откажат разрешението, съдържащо се в тази разпоредба и изисквано съгласно член 22, параграф 1, буква в).

3. Изразът „обезщетения в натура от името на компетентните институции по престой или пребиваване” съгласно член 22, параграф 1, буква в), i) от Регламент № 1408/71 се отнася до обезщетения, които институцията на държава-членка, към която заинтересованото лице се е обърнало след получаването на разрешението по член 22, параграф 1, буква в) има правомощието да предостави обезщетението, дори ако според правото на държавата, в която институцията е създадена, не е предвидено предоставянето на такова обезщетение.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 31 май 1979 година.

Подписи